

Yttrande över remiss En samlad Djurhälsoreglering (SOU 2020:62)

Er beteckning: N2020/02751

Sammanfattning

Länstyrelsen anser att utredningen är grundlig och väl genomförd och förslaget som lämnats är väl genomtänkt och strukturerat.

Länstyrelsen tillstyrker förslaget med en ny djurhälsolag med tillhörande djurhälsoförfordning samt de föreslagna följdändringarna i annan berörd lagstiftning.

EU:s djurhälsolag kompletterad av nationell lagstiftning är viktiga verktyg för att förhindra spridning av smitta och i förlängningen därav ekonomiska och miljömässiga konsekvenser. För att Sverige även i fortsättningen ska ha en djurproduktion med gott djurskydd och smittskydd är det viktigt att regelverken är ändamålsenliga och möjliga att följa. Att samla all djurhälsoreglering i samma lagstiftning förenklar och förtydligar regelverket.

Smittsamma djursjukdomar bör hanteras likartat oavsett djurslag. Länstyrelsen är därför positiv till förslaget att Jordbruksverket tar över ansvaret för bihälsa, i likhet med ansvaret för sjukdomar på andra djur.

Länstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt ska ha ett gemensamt ansvar för att ta emot anmälningar om sjukdom och att Jordbruksverket ansvarar för att vidarebefordra information till länsstyrelser och andra berörda myndigheter.

Vad gäller sanktionsavgifter så anser Länstyrelsen att journalföring inte ska omfattas av sanktionsavgift.

Specifika synpunkter

6 Myndigheternas djurhälsoansvar; 6.2.4 Ansvar för bihälsa

Systemet med bitillsynsmän bör avskaffas

Länsstyrelsen stödjer utredningens förslag att systemet med bitillsynsmän avskaffas och ansvaret för bihälsa fördelas på samma sätt som djurhälsoansvaret i fråga om andra hållna landlevande djur. Bin bör hanteras på samma sätt som övriga landlevande djur, och Länsstyrelsen instämmer i att Jordbruksverket ska ha det övergripande ansvaret för förebyggande och bekämpning av bisjukdomar. Jordbruksverket bör även ha ansvaret för registrering av anläggningar för bin. För detta talar även den omständigheten att det är samma slags grunddata som ska registreras som när det gäller andra anläggningar.

Länsstyrelsen har efterfrågat synpunkter från bitillsynsmän och bisamordnare, fyra svar har inkommit, tre från Norrbotten och ett från Västerbotten, följande är en sammanställning av inkomna synpunkter.

Norrbotten

Luleå har lämnat följande synpunkter och Haparanda/Övertorneå/Pajala instämmer:

Vi ser positivt på omorganisering av bitillsynen, det är idag en "tungrodd" organisation med en väldigt spridd kunskapsnivå bland tillsynsmän. Idag är långt ifrån alla bigårdar registrerade hos Länsstyrelsen.

Vi befarar dock ökade bihälsoproblem under en längre övergångsperiod, till dess att den nya organisationen börjar fungera på riktigt. Detta speciellt med tanke på den accelererande varroa-spridning som skett, tex. inom Luleå kommun sista året. Det tar många år att lära sig hur ett bisamhälle fungerar. Att eventuellt tro att en kortare bihälso-utbildning ska ge ny personal en kunskapsplattform för att förstå vad som sker i ett bisamhälle är en utopi, det krävs många års erfarenhet av biodling. Vi hoppas därför att nya organisationen under något år/en övergångstid tar hjälp inom befintlig tillsynsmannakår, till dess den egna organisationen fått erfarenheter för att stå på egna ben. Risken är annars stor för ett högre bidödstal samt att många slutar som biodlare, stick i stäv med den gröna näringens behov (pollinering) och myndigheternas önskan.

En viktig del i bitillsynsmännens uppdrag är också att förebyggande informera/utbilda biodlarna, tex. via deltagande på biodlarträffar, nybörjarkurser eller att kalla till bihälsoutbildningar. De får ofta ställa upp på obekvämt arbetstid då det stora flertalet biodlare har andra arbeten att sköta/biodlingen bedrivs som hobby. Flertalet biodlare har bara 2–3 bisamhällen och intäkterna kan vara väldigt låga och variera år för år med vissa negativa årsresultat.

Det blir svårt att få biodlare att anmäla till bitillsynen om tillsynen ska ske dagtid samt om det medför tillkommande avgifter.

Ett eventuellt bigårdsregister behöver sekretessbeläggas på något sätt, uppåt 100 bisamhällen/år stjåls. En ny bitillsynsorganisation behöver dock likt befintliga bitillsynsmän, vara biodlare behjälpliga med översiktliga bigårdsinfo, när det ska etableras nya bigårdar (de bör inte ställas upp för nära varandra). Vi har funnit att kartskala 1:300 000 - 1:400 000 är lämpligt, dessa avslöjar inga exakta bigårdpositioner (sekretess kan upprätthållas), ger ett lapptäcke med 2 eller 1,5 cm cirkeldiameter (=6 km) för respektive bigård.

Kommunikationen med försvaret sker idag via Länsstyrelsen angående bigårdars placeringar för att minska risk för störningar. Flygvapnet har hittills orsakat störst problem, deras överflygningar av bigårdar på låg höjd vintertid har givit flest dödade bisamhällen.

Vem i den nya organisationen ansvarar för att överföra informationen till de olika försvarsledningarna?

Piteå har lämnat följande synpunkter:

Vi anser att man tänker rätt att beslutsfattande ska vara SJV. Frågan är om tillräckligt snabba beslut kan tas vid t ex angrepp av amerikansk yngelröta. Det är viktigt att det är en bikunnig person "när det gäller" annars kan det bli problem med den praktiska biten. Vi anser att det finns en risk för ökad sjukdomsspridning, minskat antal bisamhällen och sämre pollinering om man tar bort för mycket av den erfarenhet som finns idag.

Dagens register på biodlare/uppställningsplatser fungerar inte så bra i nuläget. Den enskilde bitillsynsmannen har ofta ett " eget " register.

Kan inte se någon kostnadsbesparing med att ta bort systemet med bitillsynsmän, en veterinär borde kosta mer och hen ska även utbildas.

Inser att det finns en jävsproblematik då bitillsynsmännen också är biodlare men samtidigt är bitillsynsmannen nära biodlaren och förmedlar kunskap till biodlaren och den som tänker starta biodling.

Västerbotten

Umeå har lämnat följande synpunkter:

Vi anser att det riskerar att bli en kunskapslucka. Denna förändring må vara rationell "om man vill ha en strömlinjeformad djurtillsyn" men för biodlingen tror vi att det kommer att leda till färre bin och mindre biodling. En konsekvens som står tvärtemot levande landskap och en utveckling av gröna näringar. Bitillsynsmännen fyller en viktig roll att sprida kunskap och hjälpa biodlare med sjukdomsbekämpning och bihälsokunskap.

I Västerbotten är det just nu problematiskt med en pågående spridning av varroa-kvalster och en ny organisation utan detaljkunskap och kompetens är det sista vi behöver just nu. Vi tror att vi till en liten kostnad medför stora mervärden, att nu lägga bitillsynen på veterinärer med en helt annan timkostnad (och kanske dryga avgifter för biodlare) försvårar och fördyrar bihälsarbetet.

Länsstyrelsen förstår och kan till viss del instämma i farhågorna avseende kostnader, tillgänglighet och kompetens som bitillsyningsmännen ger uttryck för, men anser att fördelarna med ett nytt system för bitillsynen överväger.

Länsstyrelsen vill därför understryka att det är av största vikt att Jordbruksverket snarast ser till att efter behov kompetensutveckla den personal som ska utföra uppgifterna, om rätt kompetens inte redan finns.

Vad gäller risk för stöld av bikupor vid ändrade registreringskrav så delar Länsstyrelsen utredningens uppfattning att farhågor för stölder av bikupor i sig inte är ett argument mot en central registrering. Detta med tanke på att det redan idag finns krav på anmälan av uppställningsplatser till länsstyrelsen och att uppgifterna inte med någon automatik blir mer tillgängliga för att registreringen sker centralt och i Jordbruksverkets regi. Se även nedan under punkt 20; Följdändringar.

Den föreslagna förändringen som innebär att avskaffa regionaliseringen för att ge samtliga länsstyrelser ansvar för att hantera det som sker inom respektive län anses rimligt i linje med hur andra sjukdomar hanteras.

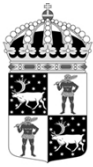
8 Anmälan, rapportering och övervakning; 8.2.4 Till vem ska anmälan göras? samt 8.2.7 Myndigheternas underrättelser

Anmälan om förtecknad sjukdom eller transmissibel spongiform encefalopati bör göras till Jordbruksverket eller Statens Veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket bör ha ansvar för att underrätta andra myndigheter

Jordbruksverket, som behörig myndighet, är mest lämpad att ta emot anmälningar om förtecknade sjukdomar och TSE-sjukdomar. Det underlättar betydligt om den som anmäler endast behöver göra det till en myndighet. Länsstyrelsen bedömer, liksom utredningen, att det blir bättre för den som anmäler att en anmälan även kan göras till Statens veterinärmedicinska anstalt.

Det är av största vikt att Jordbruksverket skapar säkra system för överföring av information till länsstyrelserna. Det är också bra att det fastställs i förordning att Jordbruksverket har denna informationsskyldighet då informationsöverföringen inte alltid har fungerat som avsett och önskat.

Det är väl i linje med önskad förenkling att Jordbruksverket får i uppdrag att underrätta även andra berörda myndigheter. Det behöver då inte uppstå olikheter och förvirring över vem som ska informera vilken myndighet.

9 Beredskap, bekämpning och sjukdomsfri status; 9.7.1 Alla åtgärdssjukdomar bör omfattas av bemyndigandena

Det ska finnas möjligheter till åtgärder även mot sjukdomar enligt gällande nationell rätt även om de inte är förtecknade

Länsstyrelsen kan inte nog understryka vikten av detta för att det till exempel ska kunna vidtas åtgärder mot alla former av salmonella.

18 Sanktioner; 18.11.1 Överträdelser som ska kunna leda till en sanktionsavgift

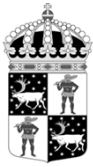
Överträdelse av bestämmelser om journalföring bör inte kunna leda till någon sanktionsavgift

Bestämmelser om journalföring bör inte ingå i sanktionsavgiftssystemet då detta endast ska omfatta överträdelser där utrymmet för att göra bedömningar är ytterst begränsat. Det är, som utredningen påpekat, enkelt att bedöma att journal inte alls förs. Innehåll i journaler kan dock ofta bli en fråga om bedömningar, vilket Länsstyrelsen har erfårit både när det gäller journalföring i primärproduktion av livsmedel och foder samt vid journalföring av läkemedelsbehandlingar.

20 Följdändringar;

Utredningens förslag föranleder följdändring i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Länsstyrelsen tillstyrker de föreslagna ändringarna eftersom de inte innebär någon ändring i sak, undantaget bin och sjukdomar hos bin, som i dagsläget inte omfattas av sekretessbestämmelserna. En ändring enligt utredningens förslag skulle innebära att även bin och sjukdomar hos bin omfattas av sekretessregleringen, vilket välkommas med tanke på bitillsynsmännens farhågor om ökat antal stölder av bikupor om registreringen av dessa läggs över centralt på Jordbruksverket.

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

Datum
2021-02-26

Diarienummer
283-16358-2020

6 (6)

21 Ansvar för offentlig kontroll; 21.3 Inledande överväganden om ansvarsfördelning gällande offentlig kontroll

Ansvarsfördelningen för kontrollen bör tillsvidare i huvudsak behållas och framgå av föreskrifter

Länsstyrelsen stödjer utredningens förslag att ansvarsfördelningen, förutom för bihälsa, bör följa samma principer som hittills. Länsstyrelsen instämmer även i utredningen att den nuvarande uppdelningen inte i alla delar framstår som den mest rationella och att en översyn av fördelningen av uppgiften att utöva offentlig kontroll på djurhälsoområdet kan vara befogad.

Förslaget att överlämnandet av offentlig kontroll ska ske genom föreskrift och inte ska kunna ske genom beslut, välkomnas. Länsstyrelsen anser att det ökar tydligheten och förutsägbarheten i ansvarsfördelningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med länsveterinär Ingrid Ragnarsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Karin Börjesson samt länsveterinär Kristina Stenlund medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd